

## PROTOKOL HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

### POSUDEK OPONENTA

JMÉNO STUDENTA: **Tereza Antonová**

NÁZEV PRÁCE: Teorie globální spravedlnosti a problematika etiky v mezinárodní politice

HODNOTIL: *doc. Šárka Waisová*

#### 1. CÍL PRÁCE (jaký byl a do jaké míry byl naplněn)

Autorka si cíle práce vymezuje následovně: (s. 1) "práce se bude věnovat otázkám spjatým s pojmy spravedlnosti a etiky v mezinárodních vztazích. Představím základní teoretické proudy, které se problematice věnují, a pokusím se je aplikovat v reálném prostředí. Zkoumat budu také přístupy vlád k problematice a uplatňování etické zahraniční politiky v praxi, konkrétně na příkladu současné uprchlické krize, která zasahuje celou Evropskou unii. ... Na přístupu některých vlád zemí Balkánské trasy tak budu zkoumat, zda v současné době můžeme pozorovat výraznou inklinaci k některému z teoretických proudů globální spravedlnosti ... cílem je představit hlavní normativní proudy, které se problematice etiky a spravedlnosti věnují a stručně načrtnout jejich základní premisy. .. pokusím se tyto koncepty aplikovat na jednu z nejpálčivějších otázek současné mezinárodní politiky .. uprchlickou krizi". Cíle práce jsou vymezené dosti neuspokojivě - představit sadu vybraných teorií a něco z nich pak aplikovat na nějaký problém. Nelze tedy dosti jasně říci, zda cíle práce byly naplněny. Snad jen mohu konstatovat, že autorka minimálně představila několik teoretických přístupů ke studiu spravedlnosti. Jak avizují níže, zásadním problémem je odlišný prostor, kterému se věnuje kosmopolitismus a nacionalismus. autorka mj. odkazuje na Davida Millera - sám Miller zdůrazňuje, že sociální spravedlnost je oblast/téma, o kterém lze uvažovat uvnitř státu a že globální spravedlnost nelze ztotožnit se sociální spravedlností, že se jedná o dva odlišné světy. To, co autorka asi chtěla dělat - a nejvíce to je čitelné v kapitole věnované Německu - je zjistit, jaké argumenty používají politici při odmítání či vítání uprchlíků. Že například v německém případě kancléřka nejprve k uprchlické otázce přistupovala s argumenty odpovědnosti k těm, kteří žijí za hranicemi Německa, nicméně později se její argumenty stočily k nutnosti zajistit sociální spravedlnost pro německé občany. Mimochodem, toto pnutí autorka sama mimoděk zmiňuje, když cituje srbského státního tajemníka s tím, že je velmi náročný zastávat veřejný úřad a zároveň pomáhat lidem (s. 55).

#### 2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita vlastní práce, vhodnost příloh)

Autorka si vybrala nesmírně obtížné téma, které bych spíše než na diplomovou práci doporučovala na práci disertační. Autorce se - navzdory tomu, že evidentně přečetla řadu náročných textů - nepodařilo uspokojivě vymezit cíl práce a poté jej naplnit.

#### 3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, kvalita citací a používané literatury, grafická úprava)

Jazyková úprava je velmi přijatelná, byť místy se vyskytují chyby ve shodě podmětu s přísudkem. Nejasnosti mám však ohledně odkazů, resp. podloženosti tvrzení v některých částech práce. Od s. 47, kdy autorka píše o Německu setrvale postrádám odkazy na zdroje. Např. na s. 48 autorka píše, že Německo přijalo mnohonásobně vyšší počet žadatelů o azyl, než ostatní evropské země. Kolik? O kolik? Celková čísla mnoho neříkají, vypovídající číslo by bylo např. počet žadatelů o azyl, resp.

přijatých uprchlíků na 1000 obyvatel apod. Autorka též například uvádí (též na s. 48), že "Merkelová zesílila kontroly, na základě kterých se žadatelé rozlišují na uprchlíky a ekonomické migranty". Asi autorka nemyslí, že Merkelová osobně, ale spíše německé úřady, ale jak to ví? Řadu dalších tvrzení bez uvedení zdrojů najdeme i v dalších kapitolách.

#### **4. STRUČNÝ CELKOVÝ KOMENTÁŘ (silné a slabé stránky práce, zdůvodnění níže uvedeného hodnocení)**

Za klíčový problém práce považuji fakt, že se autorka pohybuje na několika úrovních analýzy (mezinárodní systém a transnacionální prostor - kosmopolitismus; a úroveň států, případně substátní úroveň - nacionalismus). Protože každá úroveň analýzy přináší jiné výsledky, nelze fakticky obě teorie srovnávat tak, jak to dělá autorka. Přirovnám-li to např. ke studiu konfliktů, budu-li v případě konfliktu mezi oběma Korejemi příčiny konfliktu hledat na systémové hladině (studená válka, strategické zájmy velmocí) a příčiny konfliktu mezi severním a jižním Kyprem na substátní hladině (náboženská a etnická identita), nelze oba případy nijak srovnávat, je evidentní, že hladina analýzy spoluurčuje výsledek výzkumu. Oddělenost debat o globální spravedlnosti a "domácí" spravedlnosti je evidentní v pracích politických filosofů. Jen málo autorů (autorka sama zmiňuje například Millera) se zapojuje do obou debat. Miller sám o nacionalismu jako teorii spravedlnosti nepojednává, ale zabývá se důsledky nacionalismu na globální spravedlnost. Miller navíc, když hovoří o nacionalismu, tak uvažuje o nacionalismu bez xenofobie a iliberálního přístupu. Sám Miller též poukazuje na to, že globální spravedlnost je ze zcela jiné kategorie než sociální spravedlnost a nacionalismus. Napětí, které autorka zcela opominula, když se zabývala nacionalismem a kosmopolitismem je otázka odpovědnosti vůči těm, kteří se nacházejí za hranicemi státu. Miller též avizuje, že spravedlnost uvnitř státu je zcela jinou "spravedlností", než spravedlnost na globální úrovni.

#### **5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY URČENÉ K ROZPRAVĚ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři)**

Viz výše

#### **6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA:**

MEZI DOBŘE A NEVYHOVĚL/A

**DATUM: 10. května 2016**

**PODPIS:**